

Dosarul nr. 1ra-1001/2022
1-20062819-01-1ra-11072022

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE

DECIZIE

12 octombrie 2022

mun. Chișinău

Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție în componența:

Președinte – Timofci Vladimir,

Judecători – Țurcan Anatolie și Plămădeală Ghenadie,

examinând admisibilitatea în principiu a recursurilor ordinare declarate de către avocatul Kebeș Alexei în numele inculpatului, de către avocatul Șcheau Igor în numele inculpatului, precum și a recursului ordinar suplimentar declarat de către avocatul Kebeș Alexei în numele inculpatului, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 22 decembrie 2021, în cauza penală în privința inculpatului

Secară Ion xxx, născut la xxx, originar și domiciliat în xxx.

Termenul de examinare a cauzei:

Prima instanță: 11.06.2020 – 02.07.2021;

Instanța de apel: 22.07.2021 – 22.12.2021;

Instanța de recurs: 11.07.2022 – 12.10.2022.

a c o n s t a t a t:

1. Prin sentința Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani din 02 iulie 2020, *pe baza probelor administrate la faza de urmărire penală, în procedura prevăzută de art.364¹ Cod de procedură penală*, Secară Ion a fost recunoscut vinovat în baza:

- art.186 alin.(2) lit. c), d) Cod penal (pe episodul cu partea vătămată Popa Dorin), fiindu-i stabilită pedeapsa sub formă de muncă neremunerată în folosul comunității în mărime de 150 de ore;

- art.186 alin.(2) lit. c), d) Cod penal (pe episodul cu partea vătămată Nestratov Serghei), fiindu-i stabilită pedeapsa sub formă de muncă neremunerată în folosul comunității în mărime de 150 de ore.

În temeiul art.84 Cod penal, prin cumulul parțial al pedepselor aplicate, i s-a stabilit pedeapsa definitivă lui Secară Ion, sub formă de muncă neremunerată în folosul comunității în mărime de 240 de ore.

A fost soluționată soarta corpurilor delictive.

2. Pentru pronunțarea sentinței, prima instanță a constatat că Secară Ion, pe 31 martie 2020, în intervalul de timp de la 00.00 min. până la 07.30 min.,

planificându-și intențiile sale infracționale, urmărind scopul sustragerii bunurilor altei persoane, dându-și seama de caracterul prejudiciabil al acțiunilor sale, prevăzând urmările lor și admitând în mod conștient survenirea acestora, aflându-se pe str. Titu Maiorescu, nr. 13 din mun. Chișinău, a deteriorat geamul lateral de la automobilul de model „Dacia Daster” cu numerele de înmatriculare xxx și a sustras în mod ascuns un radiocasetofon în valoare de 22 445 lei de care a dispus ulterior, astfel cauzându-i părții vătămate Popa Dorin un prejudiciu material în proporții considerabile în valoare totală de 22 445 lei.

Tot el, Secară Ion, pe 27 martie 2020, aproximativ la ora 02.30 min. intenționat, dându-și seama de caracterul prejudiciabil al acțiunilor sale, prevăzând urmările ce pot surveni, urmărind scopul sustragerii pe ascuns a bunurilor altei persoane, prin culegere de chei a pătruns în automobilul de model “Dacia Logan” cu numerele de înmatriculare xxx, care era parcat în adiacentul stației PECO „Rompetrol”, amplasată pe str. Ismail, nr.83 mun. Chișinău, de unde a sustras pe ascuns un telefon mobil de model „Samsung Galaxy J7”, cu nr. de IMEI xxx, în valoare de 4 500 lei, în care se afla inserată cartela SIM cu nr.xxx, un taximetru electronic de model „Elitax TA-100 Mol”, cu seria/nr. 000313, în valoare de 500 lei și o emblemă de culoare galbenă cu inscripția „TAXI” în valoare de 500 lei, după care cu bunurile sustrase a părăsit locul comiterii infracțiunii dispunând de acestea, cauzându-i astfel lui Nestratov Serghei un prejudiciu material în proporții considerabile în valoare totală de 5 500 lei.

3. Nefiind de acord cu soluția primei instanțe, procurorul a declarat apel prin care a solicitat casarea parțială a acesteia cu rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri, potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care lui Secară Ion în baza art.186 alin.(2) lit. c), d) Cod penal (pe episodul cu partea vătămată Popa Dorin), să-i fie stabilită pedeapsa sub formă de 2 ani închisoare și în baza art.186 alin.(2) lit. c), d) Cod penal (pe episodul cu partea vătămată Nestratov Serghei), să-i fie stabilită pedeapsa sub formă de închisoare pe un termen de 2 ani.

În baza art.84 Cod penal, prin cumulul parțial al pedepselor aplicate, a-i stabilit pedeapsa definitivă lui Secară Ion, sub formă de închisoare pe un termen de 3 ani 6 luni.

În motivarea apelului a invocat că, pedeapsa aplicată este prea blândă în sensul aplicării față de inculpat a pedepsei sub formă de muncă neremunerată în folosul comunității, considerând că această soluție este una greșită și care nu corespunde scopului pedepsei penale de corectare și reeducare a inculpatului.

Acuzatorul consideră că, pedeapsa stabilită inculpatului este vădit neproportională celor comise și urmările produse, aplicată cu abatere de la criteriile generale de individualizare a pedepsei, prevăzute de art.75 Cod penal, iar aplicarea pedepsei neprivative de libertate nu-și va produce efectul, pentru ca inculpatul să-și facă concluziile necesare de a nu comite în continuare abateri de la prevederile legii penale. Prima instanță a dat o apreciere subiectivă și neargumentată ce ține de aplicarea pedepsei sub formă de muncă neremunerată în folosul comunității, or, pedeapsa aplicată de prima instanță, nu va contribui la realizarea scopului pedepsei penale și anume corectarea și reeducarea persoanei care a comis infracțiunea dată,

precum și curmarea și prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni, or, fiind tras anterior la răspundere penală pentru infracțiune similară, Secară Ion nu a stat pe calea corijării și a comis o nouă infracțiune cu intenție.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 22 decembrie 2021, a fost admis apelul procurorului, casată parțial sentința, în partea aplicării pedepsei, cu pronunțarea unei noi hotărâri în această parte, potrivit modului stabilit pentru prima instanță prin care:

- lui Secară Ion, recunoscut vinovat de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art.186 alin.(2) lit. c), d) Cod penal (pe episodul cu partea vătămată Popa Dorin), cu aplicarea prevederilor art.364¹ alin.(8) Cod de procedură penală, i-a fost stabilită pedeapsă de 1 an închisoare, în penitenciar de tip semiînchis;

Lui Secară Ion, recunoscut vinovat de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art.186 alin.(2) lit. c), d) Cod penal (pe episodul cu partea vătămată Nestratov Serghei), cu aplicarea prevederilor art.364¹ alin.(8) Cod de procedură penală, i-a fost stabilită pedeapsă de 1 an închisoare, în penitenciar de tip semiînchis.

În baza art.84 alin.(1) Cod penal, pentru concurs de infracțiuni, prin cumul parțial al pedepselor aplicate, a fost stabilită pedeapsa definitivă lui Secară Ion, sub formă de închisoare pe un termen de 1 an 6 luni, cu executare în penitenciar de tip semiînchis.

În rest, dispozițiile sentinței au fost menținute.

4.1. În motivarea soluției emise, instanța de apel a menționat că, prima instanță a respectat normele procesuale, a verificat complet, sub toate aspectele și în mod obiectiv circumstanțele cauzei și a dat probelor administrate în faza de urmărire penală, acceptate de inculpat, o apreciere legală din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității lor, iar toate în ansamblu din punct de vedere al coroborării lor, corect ajungând la concluzia privind vinovăția inculpatului Secară Ion în baza art.art.186 alin.(2) lit. c), d) și 186 alin.(2) lit. c), d) Cod penal, furtul, adică sustragerea pe ascuns a bunurilor altei persoane, prin pătrundere în încăpere, cu cauzarea de daune în proporții considerabile.

4.2. Referitor la pedeapsă, instanța de apel a apreciat că există temei legal pentru casarea sentinței întrucât, la soluționarea chestiunii respective nu s-a acordat deplină eficiență dispozițiilor art.art.61, 75 Cod penal, pedeapsa stabilită de prima instanță fiind prea blândă în raport cu circumstanțele de drept și de fapt stabilite pe cauză, precum și reieșind din gravitatea faptelor infracționale săvârșite de către inculpatul Secară Ion.

În acest sens, cu referire la gravitatea infracțiunii, prevăzute de art.186 alin.(2) Cod penal săvârșită de către inculpat, instanța de apel a menționat că, conform art.16 Cod penal, infracțiunile săvârșite de inculpat, în funcție de caracterul și gradul prejudiciabil, se atribuie la categoria infracțiunilor mai puțin grave, comise cu intenție.

Instanța de apel a accentuat că, infracțiunile comise de către inculpat, fac parte din capitolul infracțiunilor contra patrimoniului, care atentează la una din valorile fundamentale - relațiile sociale cu privire la protecția bunurilor persoanei.

Instanța de apel a considerat că, la individualizarea pedepsei, prima instanță

nu a ținut cont de gravitatea infracțiunilor săvârșite, persoana celui vinovat, circumstanțele care agravează răspunderea și de influența pedepsei aplicate asupra corectării și reeducării vinovatului, mai mult ca atât, ultimul a fost condamnat pe infracțiune similară cu aplicarea pedepsei sub formă de muncă neremunerată în folosul comunității, însă careva concluzii nu a făcut.

În această ordine de idei, instanța de apel a conchis că, soluționând chestiunea privind stabilirea și individualizarea pedepsei urmează a se ține cont de gravitatea infracțiunii și pericolul social al faptei săvârșite de către inculpat, de personalitatea inculpatului, astfel, reeducarea inculpatului este posibilă doar cu aplicarea pedepsei sub formă de închisoare, pentru a fi posibilă atingerea scopurilor pedepsei.

În contextul dat, instanța de apel ținând cont de prevederile art.84 alin.(1) Cod penal, a conchis că, pentru concurs de infracțiuni, prin cumul parțial al pedepselor aplicate lui Secară Ion a-i stabili pedeapsa definitivă de 1 an 6 luni închisoare, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis.

5. Decizia instanței de apel este atacată cu recursuri ordinare de către avocatul Kebeș Alexei în numele inculpatului, prin care, invocă prevederile art.427 alin.(1) pct. 6) Cod de procedură penală, solicită casarea deciziei instanței de apel, în partea stabilirii pedepsei inculpatului și menținerea în această parte a sentinței primei instanțe.

În dezvoltarea argumentelor recursului, apărarea susține că la stabilirea pedepsei instanța trebuie să țină cont de scopul legii penale, care urmărește restabilirea echității sociale, corectarea condamnatului și prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni și ține cont de gravitatea infracțiunii săvârșite, de personalitatea celui vinovat, de circumstanțele cauzei care atenuează ori agravează răspunderea, de influența pedepsei aplicate asupra corectării și reeducării vinovatului, precum și de condițiile de viață ale acestuia. Consideră apărarea că, pedeapsa aplicată lui Secară Ion este una prea aspră.

5.1. La data de 25 iulie 2022, avocatul Șcheau Igor în numele inculpatului, a depus recurs, solicitând aplicarea Legii nr. 243 din 24 decembrie 2021 cu privire la amnistie în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova, în privința lui Secară Ion.

6. Procurorul a depus referință la recursurile declarate de apărare, pledând pentru inadmisibilitatea recursului avocatului Kebeș Alexei, ca fiind vădit neîntemeiat, iar cel declarat la data de 25 iulie 2022, al avocatului Șcheau Igor, ca fiind depus peste termen.

7. Examinând admisibilitatea în principiu a recursurilor ordinare declarate în raport cu materialele cauzei, Colegiul penal conchide asupra inadmisibilității acestora din următoarele considerente.

Potrivit art.427 alin.(1) Cod de procedură penală, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel doar în cazurile stipulate în textul normei vizate.

Conform dispoziției art.432 alin.(2) pct. 4) Cod de procedură penală, instanța de recurs, examinând admisibilitatea în principiu a recursului declarat împotriva

hotărârii instanței de apel, fără citarea părților, este în drept să decidă asupra inadmisibilității acestuia în cazul în care constată că este vădit neîntemeiat.

Colegiul menționează, că potrivit practicii judiciare constante, erorile de drept pot fi erori de drept formal sau procesual și erori de drept material sau substanțial. Instanța de recurs verifică, dacă s-a aplicat corect legea la faptele reținute prin hotărârea atacată și dacă aceste fapte au fost constatate cu respectarea dispozițiilor de drept formal și material.

Reieșind din conținutul recursurilor declarate de către avocatul Kebeș Alexei, instanța de recurs atestă, că recurentul invocă în calitate de temei pentru casarea deciziei instanței de apel, prevederile art.427 alin.(1) pct. 6) Cod de procedură penală, însă reieșind din esența argumentelor invocate se atestă că titularul cererii de recurs critică decizia instanței de apel dintr-un singur considerent, și anume invocă dezacordul cu modalitatea de individualizare a pedepsei penale, potrivit căruia hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel în cazul când s-au aplicat pedepse individualizate contrar prevederilor legale.

Așadar, instanța de recurs se va expune doar în privința temeiului de casare prevăzut la art.427 alin.(1) pct. 10) Cod de procedură penală, în partea ce ține de corectitudinea individualizării pedepsei penale aplicate inculpatului Secară Ion.

Raportând însă argumentul invocat la circumstanțele speței, Colegiul penal relevă, că acest temei nu și-a găsit confirmare la examinarea recursului, nefiind stabilită presupusa eroare de drept invocată de recurent.

Astfel, având în vedere argumentele din recurs, Colegiul penal notează, că prin criterii generale de individualizare a pedepsei se înțeleg cerințele (regulile) stabilite de lege, de care este obligată să se conducă instanța de judecată la aplicarea fiecărei pedepse, pentru fiecare persoană vinovată în parte.

Potrivit art.75 Cod penal, persoanei recunoscute vinovate de săvârșirea unei infracțiuni i se aplică o pedeapsă echitabilă în limitele fixate în Partea specială a Codului penal în strictă conformitate cu dispozițiile Părții generale a acestuia.

Legea penală acordă instanței de judecată o posibilitate largă de aplicare în practică a principiului individualizării răspunderii penale și a pedepsei penale, ținând cont de caracterul și gradul prejudiciabil al infracțiunii săvârșite, de persoana celui vinovat, de circumstanțele cauzei care agravează sau atenuează răspunderea, de influența pedepsei aplicate asupra corectării și reeducării vinovatului, precum și de condițiile de viață ale familiei acestuia.

Colegiul penal reține că, persoanei declarate vinovate, trebuie să i se aplice o pedeapsă echitabilă, în limitele sancțiunii articolului în baza căruia persoana se declară vinovată. Categoriile pedepselor aplicate persoanelor fizice sunt expuse în Codul penal într-o anumită consecutivitate: de la cea mai blândă - amendă, până la cea mai aspră - detențiune pe viață.

În conformitate cu criteriile generale de individualizare a pedepsei, o pedeapsă mai aspră, din numărul celor alternative, prevăzute pentru săvârșirea infracțiunii, se stabilește numai în cazul în care o pedeapsă mai blândă, din numărul celor menționate, nu va asigura atingerea scopului pedepsei.

Respectiv, doar instanța de judecată este în măsură să înfăptuiască acțiunea de individualizare a pedepsei pentru infractorul care a săvârșit o infracțiune, având deplina libertate de acțiune în vederea realizării operațiunii respective, ținând seama de regulile și principiile prevăzute de Codul penal, la stabilirea felului, duratei ori a cuantumului pedepsei.

La caz, după cum rezultă din recurs, apărarea solicită aplicarea în privința inculpatului Secară Ion a unei pedepse mai blânde, neprivative de libertate, însă Colegiul penal menționează, că aceasta nu poate fi reținută, deoarece sub aspectul individualizării pedepsei penale, soluția instanței de apel, este întemeiată și legală.

Raportând soluțiile oferite de practica judiciară, se constată că, la circumstanțele cauzei deduse judecării, instanța de apel a efectuat o analiză completă și minuțioasă a personalității inculpatului, că săvârșirea faptei nu se datorează unui concurs accidental de împrejurări și că, pentru îndreptarea inculpatului, este necesară executarea efectivă a pedepsei.

În particular, instanța de apel corect a reținut toate circumstanțele reale și personale relevante speței, și anume caracterul prejudiciabil al infracțiunii (care se atribuie la categoria infracțiunilor mai puțin grave), atitudinea inculpatului față de procesul penal derulat în privința sa, persoana inculpatului (acesta anterior a fost judecat, inclusiv pentru infracțiune similară) și condițiile de viață ale familiei sale.

Colegiul penal reține că, instanța de apel a luat în considerare faptul că inculpatul, care anterior a fost judecat, inclusiv pentru infracțiune similară, însă niciodată nu i-a fost stabilită o pedeapsă neprivativă de libertate, a comis din nou o infracțiune, cu intenție, motiv din care instanța de apel just a concluzionat că, de fapt, inculpatul nu s-a corectat și reeducat, din nou pășind pe cale infracționalității, în așa mod instanța de apel a conchis în mod corect, că în cazul inculpatului Secară Ion a o pedeapsă neprivativă de libertate nu va atinge scopul de restabilire a echității sociale, de corectare a acestuia, precum și de prevenire a săvârșirii de noi infracțiuni atât din partea acestuia, cât și a altor persoane.

Astfel, Colegiul penal consideră că, individualizând pedeapsa inculpatului, instanța de apel a ținut cont de prevederile legale relevante și a motivat aplicarea față de inculpat a pedepsei sub formă de închisoare, în baza tuturor circumstanțelor constatate în speță, determinante pentru stabilirea pedepsei.

Reieșind din cele expuse, Colegiul penal conchide că, temeiuri de a pune la îndoială veridicitatea argumentelor instanței de apel expuse în decizia sa lipsesc, iar motivarea din decizia acesteia, în virtutea corectitudinii ei și pentru a evita repetări inutile, instanța de recurs ordinar o acceptă și o însușește, fapt ce vine în corespundere cu jurisprudența CtEDO, care în pct.37 a hotărârii sale în cauza Albert vs. România din 16.02.2010, statuează că art.6 §1 din CEDO, deși obligă instanțele să își motiveze deciziile, acest fapt nu poate fi înțeles ca impunând un răspuns detaliat pentru fiecare argument (Van de Hurk vs Olanda, 19 aprilie 1994, pct. 61), cu toate acestea noțiunea de proces echitabil necesită ca o instanță internă, fie prin însușirea motivelor furnizate de o instanță inferioară, fie prin alt mod, să fi examinat chestiunile esențiale supuse atenției sale. Erorile invocate în recursurile avocatului Kebeș Alexei nu și-au găsit confirmarea, iar hotărârea atacată este

legală și întemeiată, astfel că recursurile urmează a fi declarate inadmisibile ca fiind vădit neîntemeiate.

Referitor la recursul ordinar declarat la data de 25 iulie 2022, de către avocatul Șcheau Igor în numele inculpatului, Colegiul penal notează că potrivit art.432 alin.(2) pct. 2) Cod de procedură penală, examinând admisibilitatea în principiu a recursului declarat împotriva hotărârii instanței de apel, fără citarea părților, instanța de recurs este în drept să decidă asupra inadmisibilității acestuia în cazul în care constată că, recursul este declarat peste termen.

Dispozițiile art.422 Cod de procedură penală, prevăd expres că termenul de recurs este de 30 de zile de la data pronunțării deciziei.

Din analiza materialelor cauzei penale, Colegiul penal reține că decizia motivată a Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 22 decembrie 2021 a fost pronunțată la 26 ianuarie 2022.

În speța dedusă judecății, termenul de declarare a recursului se calculează din 26 ianuarie 2022, ziua imediat următoare datei pronunțării deciziei motivate și a expirat la 28 februarie 2022, aceasta fiind și ultima zi de depunere a recursului, pe când avocatul Șcheau Igor în numele inculpatului, a declarat recursul la 25 iulie 2022, respectiv cu depășirea termenului de declarare a acestuia.

Astfel, Colegiul penal stabilește că, omisiunea de a respecta termenul de depunere a recursului nu poate fi imputată instanței de judecată, or, părțile urmau să se intereseze de soarta dosarului, având obligația de a întreprinde toate măsurile necesare, după cum sugerează și jurisprudența CEDO (*cauza Van Harn versus Germany, nr. 7557/03 din 11 septembrie 2007, cauza Ghirea versus Moldova din 26 iunie 2012*), de a proteja drepturile inculpatului de acces la instanță, inclusiv și de a depune în termenul legal cererea de recurs, fapt însă ignorat de aceștia, ce în consecință, s-a soldat cu omiterea nejustificată a termenului de declarare a recursului în acest caz.

Potrivit prevederilor art.230 alin.(2) Cod de procedură penală, în cazul în care pentru exercitarea unui drept procesual este prevăzut un anumit termen, nerespectarea acestuia impune pierderea dreptului procesual și nulitatea actului efectuat peste termen.

Conform art.231 Cod de procedură penală, termenele stabilite de prezentul cod se calculează pe ore, zile, luni și ani. La calcularea termenelor procedurale se pornește de la ora, ziua, luna și anul indicate în actul care a provocat curgerea termenului, afară de cazurile în care legea dispune altfel. La calcularea termenelor pe ore sau pe zile nu se ia în calcul ora sau ziua de la care începe să curgă termenul, nici ora sau ziua în care acesta se împlinește.

Termenul de recurs este absolut și are caracter imperativ, în sensul că depășirea lui atrage decăderea din dreptul de a exercita calea de atac, iar recursul declarat după expirarea termenului se va respinge ca tardiv, deoarece legea procesual-penală ce reglementează procedura examinării recursului ordinar, nu prevede posibilitatea de repunere în termen a recursului.

Raportând situația reținută în cauză la prevederile art.422, 432 alin.(2) pct. 2) Cod de procedură penală, Colegiul penal conchide că, recursul declarat la

data de 25 iulie 2022 de către avocatul Șcheau Igor în numele inculpatului este inadmisibil, deoarece este declarat peste termen.

8. În corespundere cu art.432 alin.(1), (2) pct.2), 4) Cod de procedură penală, Colegiul penal

DECIDE :

Inadmisibilitatea recursurilor ordinare declarate împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 22 decembrie 2021, în cauza penală în privința lui *Secară Ion xxx*, pe motiv că recursurile avocatului Kebeș Alexei în numele inculpatului sunt vădit neîntemeiate, iar recursul avocatului Șcheau Igor în numele inculpatului este declarat peste termen.

Decizia este irevocabilă.

Decizia motivată pronunțată la 17 noiembrie 2022.

Președinte

Timofti Vladimir

Judecători

Țurcan Anatolie

Plămădeală Ghenadie